

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ДВА ПУТА МЕСЕЧНО НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 30, А НА СТРАНУ 40 ПОВ. МЕСЕЧНО. —
ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЊУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 ПОВ. И 30 ЗА ЖИГ ОВАКИ ПУТ.

КРАЉЕВА СЕЈА.

(Наставак.)

Млада лета граде, снажна дела; ал' им
Зрео савет седог искуства дарива
Сталност (даје Новаку руку). Не одричи мла-
ђима твој савет
Седино Новаче: Ми ћемо делати.

(Води га уз степене и нуди га да покрај престола седне).

Војеводе храбре! Браниоци верни
Моје земље. Од кад ја завладах овом
Земљом што оснажи ваша верност према
Свом владару, моме оцу Милутину
Није с' бојна труба Србијом орила,
Челик тврди није пролевао крвицу
Већ је у рукама брижљива ратара
Поље рио. Хоћах да закрилим
Утруђени народ, благим миром; да га
Гледам, где у миру, на огњишту својих
Прадедова гаји чокот и шеницу,
Што му милост Божја кити обилатим
Плодом. Жељу моју газе данас црни
Душмани Србије. Са две стране зија
Мојој земљи пропаст: Михаило пружа
Руку Андronику, да закопа мене
Са Србијом.

(Жубор међу војводама).

Своју закониту жену
Моју сестру Неду, одгони од себе
Изложи је беди.

Сви главари.

Ха, невера!

Урош.

Тако

Само онај ради, коме овако није ништа
Српска круна, ко се љубави братинској
Хотимице руга. Војеводе! Шта је
Овом гадном делу долична награда?

Сви.

Мач и топуз!

Урош.

Тако и краљ Урош вели!
Ја изрекох, сада збори ти Новаче. (Слуша).
Шта је, ко то смета озбиљном дивану
Разузданом виком?

(Чује се с поља Недин глас).

Пуштајте ме краљу!

Урош.

Овај глас је — Боже —
(Неда улази водећи сина).

Неда!

Неда.

Бедна Неда,
Изгнана кнегиња, целивајућ скута
Своме краљу, моли за закриље; Неда
Уvreђена жена, бестидном клеветом
Окаљана сестра, моли свога брата
За освету.

Урош (силази се и дике је).

Шта је? Шта ми рече?
Ко је тај клеветник, језик изблјувао.

Неда (плачно).

Михаило.

Урош.

Доста, слушај сада сама
Шта му Урош спрема. Говори Новаче.

Новак.

Чекај да се мало разаберем. Ово
Није јоп до данас моја седа глава
Доживела. Да, да! Слушајте ме вође.
Миљун посла јуче из Влашке гласника
Да је са Угрима победио Влахе.
Њему ће господин књигу отпра вити,
Да не хита дома, већ да држи спремне
На Дунаву броде. Ова војска што се
Под Војком упути уз Мораву, да му
У боју с Власима у помоћ притече,
Нека се не враћа: — мирисаће Грци

Да се Урош спрема — већ нек спеши левој
Обали Дунава, да Миљуна снажи;
У нужди ће обе на истоку земље,
Грцима за леђи у Бугарску пасти.
Кад се војска крене под управом краља
Одовуд управо у Бугарску, ти ћеш
Угочићу с војском похитати с Дрине
Ломноме Балкану; ти Прибане храни
С твојим Рудничан'ма плећа нашем краљу,
Тако па ће Грче на топузу српском
Поломити зубе.

Урош.

Јесте л' разабрали
Седог вође речи?

Сви.

Јесмо, светла круно!

Урош.

А ви хајте па ми опремите војску,
Док се сунце три пут око земље вине
Нек је сваки вођа испред своје војске.
Пођте с Богом. (Војводе излази).

(Грли Неду).

Недо, то је Новак био
Што је сада већ'о. А кад Новак збори
Србијом се спрема оружје?

Неда (пружи Новаку руку).

Ко љуби

Оца, тај је готов и сина да брани,
Седом брачноцу милог брата свога
Благодарна сестра десницу целива.

Новак (трза руку).

Нека моје дете, не доличи теби
Краљици, да чиниш, што је негда дете
Неда, пријатељу свог оца чинила.

Урош.

А гле Александра! Шта ти је, нећаче,
Те си тако тужан? Де да види ујак
Шта си му донео.

(Дете пружа завој).

Шта је ово? Недо!

И у туђој кући, ти остале брату
Мила сеја. Гледај, стари пријатељу
Овакове слике и ти радо гледаш.

Новак (гледа из далека).

Шта је ово, читај.

Урош (чита).

„Сеја брату, Неда краљ-Урошу,
А Српкиња целој српској војсци.“
То је за заставу.

Неда (тужно).

Боже, зар да ове
Слике красе оне заставе, које ће
Сутра подаником мојим смртне стреле
Чопором да шаљу.

(Урош сагиње главу).

Новак (опоро).

Заставе се српске
Нису до сад виле за неправду; не ће,
Веруј, ни од селе. Дај нека их оно
Моје дете, Мара, попришива тамо
Где је за њих место. Ја сад одох, а ти
Сети се, Урошу што ти рекох, да се
Не кајемо оба — — — (излази).

Урош (нежно).

Недо, моя мила сејо!

Неда.

Слатки брате! твоја љубав према мени
Накнађује моје големе губитке.

Урош.

Божја милост слади и најгорчи путир
Наших јада. Видиш, црна судба, што те
Одгони од мужа, доведе те верном
Брату у наручја; а његову тугу
За твојом несрћом разблажује нада,
Да ће братац скоро вратити милој сеји
Големе услуге.

Неда.

Немој, драги брате,
Поред нове ране и стару да вређаш.
Немој!

Урош.

Ускоро ћу завидати обе.

Неда.

Да би Бог дао.

Урош.

Веруј. Ова коб осветли
Мени тамне путе, божјег провиђења.
Моја бедна судба у млађано доба
Задоби ми љубав моје сестре: данас
Иста судба гони моју сестру, ал' њен
Удар снажи моје благодарно срце
У љубави.

Неда.

Твоје племенито срце
Гони моју тугу у свет заборава.

Урош.

А зар није ово срце загрејано.
Онде где и твоје? Зар нас није једна

Одојила мајка? А зар чису њеној
Успомени Срби са Угрима сузу
Посветили?

Неда (уздише).
Моја мајко!
Урош.

Њена душа
Хранила је своју сирочад нејаску,
Кад је злоба љути опремила челик
Да ишчупа мени, сужном робу, очи.
Ко је у поноби допратио Неду
Брату у тамницу? Ко јој даде снагу
Да умекша срце оном нечовеку,
Коме ћаво душу искупи са златом?

(Неда наслана главу на Урошеву прса).

Ко је ако није материна душа
Упутила ћерку и други пут брату,
Да му црну траку на очи привеже,
Да успава злобу опаке маћехе,
Кад га посла роду у Цариград? Недо,
Она иста душа и нада мном лебди;
Она снажи данас и твог брата дело —
То је моја вера: нећ буде и твоја!
Та ће мојој сеји победу донети,
Та ће смирити душу задуженом брату.

Неда.
О Урошу!
Урош.

Тако. Па кад нама љубав
Судбину укрока; кад нам бурна душа
У спокојству једном одахне; тада ће
Наша чиста срца сазидати олтар
Нашој милој мајци, да гледају даљни
Векови жртвеник дечије љубави.

Неда.
У љубави нашој према мајци, ми смо
Једна душа, једно срце.
Урош (љуби је у чело).
Ходи, Недо,
Да починеш. Мирну душу радо благи
Сан облеће. Ходи, пољупци твог брата
Нећ ти сведу сузом замућене очи. (Излазе).
(Дизе се стражњи застор. Врт.)

V. ПОЈАВА.

Марица, (носи у руци барјак, обзире се плашљиво.)

Марица.
Овде у прикрајку морам сести. Овде
Ваљда не ће доћи. Па и ако прође,
Прикрићу се. Тамо у одаји тамној

Већ не могу више да издржим — Усред
Зеленила цветног волим да тугујем:
Овде само цветак гледа моје сузе —
Он је неми сведок, сахраниће тајну
Тугу маричину. (Плачно.) Јаох моја мајко!
Где си сада да се у твом крилу сита
Исплачам. (Таре очи.) Отац не зна да ме теши;
Место да разблажи, свака реч му дражи
Моју рану. — Мучи, јадно срце,
Мучи сада. Твоме радосном игрању
Дође крај. И ти ћеш ко и сваки цветак
Без љубавне неге брзо да увенеш. (Седа).
(Замишљено.) Сама, навек сама. — — Живот
без љубави
Није живот: волим да не живим.

(Уплашено).

Aх!

(Сакрива се у један цбун).

Стеван (утрчи).

Хај,

Весело Стеване, весела ти мајка!
Од сутра бар знадеш заш'си на свет дош'о.
Ћорда, тошуз, стрела, копље; удри, сеци
Гази, боди, хватай. — —

(Све је измицао натрашке, код последње речи посрне
на банак па се сатре и падне, а Марица уплашено
искочи).

Аха, ево тице

Што излебе по што ловац метанише

(Чисти рухо).

Гле, лепа Марица, светога ми Саве!
А ти, збиља, к' да у славујском гнезду
Седиш?

Марица.

Шта ћеш овде? Кога тражиш?

Стеван.

Тебе

Вилино девојче, тебе — тебе.

Марица.

Иди отуд!

Мени данас није до дивана.

Стеван.

Није?

Ал' је мени, душо! Само не са тобом.
Где је мој краљевић? С њиме имам збора,
Јуначкога збора, кунем ти се ћордом,
Јуначкога збора; млада ћеш се стрести
Кад га чујеш. Само сад ми реци где је
Мој господар.

Марица.

Не знам.

(Наставиће се.)

МОЖЕ ЛИ СЕ ПУБЛИКА ЗА ДРАМАТСКО ПЕСНИШТВО УМЕТНИЧКИ ИЗОБРАЗИТИ?

Укус човечији може се дотеривати за све оно што облагорођава човека. То врло лако може бити на пољу драматске поезије. Веома је лако укус публици снизити, али је врло тешко, да се оно, што је снижено, изведе опет уз клизаву стазу која води на висину уметничког изражења. Кад се публика једном размази оним што не ваља, онда је тешко уклонити од ње те непробитачности. То је кадра учинити само позоришна уметност. Публику ваља сматрати као неку за уметност изображену странку, треба је задовољавати дражима уметности. Сматра ли се пак публика као нека неизображена маса, онда се на сваки начин не може ништа учинити да јој се укус изобрази и да у томе напредује.

Публици ваља наметнути уверење, да види, како се баш тим наметањем најплеменитијега на пољу драматском — поштује, или другим речима, не треба никада публику сматрати као неку прсту масу, која није кадра просудити праву вредност уметности. Изједначи ли се публика са узором изображености, онда јој се свакако може укус дотеривати за све оно што је илемито и корисно.

Што јој се год предаје на глумионици, треба је из прва силом приучавати на то, а све што је мази неваљалим и неудесним плодом, ваља јој одузети и не дати. Све стоји до поступања, кад се облагорођава укус публике; треба да се на тај начин задобије у публици нека импозантна већина, која само оно заступа што је добро и корисно, а одбације све што је некорисно и недостојно.

Приповеда се о великом Шредеру у Хамбургу, да је он, кад је приказиван неки умотвор Шекспиров, ако се не варам „Енрик IV.“, који са свим хладно беше примљен, после представе публици протумачио, да још добро не схваћа праве вредности те умотворине, па да ће за то комад више пута поновити, да би схватила вредност, те да би га тако достојно оценила.

Та изјава служи великому Шредеру на част, и доказује, да је био човек великог духа, те беше кадар да појми и испуњава велики и важни задатак свога тешког звања. Начело његово треба с признањем оживотворити. Само је позоришни управитељ кадар укус публике облагорођавати, то јест ако сам у себи има укуса. Позоришни управитељ, који публици своје уверење наметне, мислећи најплеменитије с уметношћу, коме је укус публике питање части, заслужује свагда да га публика предусрете с достојним поштовањем. Ваља и то знати, да најизврснији укус може у уметности неко време тихо у забораву нецењен да остане, који на послетку ипак мора једном на видело изаћи.

Представљајмо себи публику као неки виши предмет за изображење, у којем још није угашен пламен наде за оно, што је добро и корисно; само треба да је пробудимо из дубоког дремежа, да себи поље укусно развије, — па ћемо тим постићи своје намере.

У Новом Саду.

По Т. Речеру,
Ђорђе Лесковић,
глумац.

Српско народно позориште.

До сад су ове општине одредиле припомоћ српском народном позоришту: Кикинда, Св. Андрија, Нови Сад, Бечкерек, Панчево, Сентомаш, Дивош, Ириг, Митровица, Ада, Стапар, Стари Бечеј, Меленци, Господинци, Сента, Осек, Чуруг, Беочин, Бела Црква, Мохол, Сегедин. — На број свега: 21.

ПОЗОРИШТЕ.

(Народно позориште у Београду.) С првим јуном ове године настаје позоришни одмор.

(Српско позориште по Далмацији и на Цетињу.) Читамо у „Црногорцу“ од 13. маја ово:

„Дознајемо са свијем поуздано, да се српска позоришна дружина под управом г. Лазара Поповића спрема да овога љета посјети главнија мјеста у Далмацији и Боци одакле ће и на Цетиње доћи. Ми смо већ једном приликом говорили о овој дружини, али не пропуштамо и сада обратити пажњу браће Далматинаца и Бокеља, напријед ујерени, да ће ова дружина бити у стању потпуно их задовољити, јер као што чујемо, дружину састављају добри чланови, а управитељ и његова госпођа били су у народном позоришту у Новом Саду, Биограду и Загребу једни од најизвренијих чланова. Дружина се сада налази у Вараждину, одакле ће се скоро кренути, но још не знамо у које мјесто. Мислимо да би добро било, да се она мјеста у Далмацији и Боци, која желе видјети у својој средини своје позориште, за времена пријаве управитељу дружине и да му представе могућни изглед успеха. Потхвалио је доиста родољубиво предузете г. Л. Поповић, јер нама није познато, да је до сада у ове крајеве долазило наше позориште, и зато се утолико више може очекивати, да ће наћи заслуженога одива.“

(Народно позориште у Загребу.) Виенас у најновијем листу своме пише ово: Некада је наше глумачко друштво путовало по домовини, а и ван границе тројне краљевине. Тако се по народу разноси просвета; осим тога они људи, који су жељни позоришта, имају прилике да гледе нешто боље и лепше него што им може дати какво немачко друштво што путује; а којима хrvatska народност није беспослица него озбиљна брига, они се срдачно обрадују хrvatskoj представи. Данас је међу тим престало тако путовање, а глумци се беспослени шећу по Загребу, јер не уче ништа за будућу сезону. Не би ли им се могло дати посла. одаславши друштво у Осек, Вараждин, Карловац, Сисак? —

Чујемо да је позоришни одбор наумио дати две три представе кад се буде отворао сабор, — могло би се дакле путовање глумца одредити после тога. Не знамо како стоји одбор у новчаном погледу; али он ће већ знати наћи средства за све оно лепо и добро, што нам свакако треба. Не буде ли пак овај предлог уважен на дотичном месту, то је: да глумци не беспосличе по Загребу, него да марљivo уче, јер ће се иначе и у будућој сезони догодити, што је и у пређашњима бивало, да глумци не ће знати ни улога на изуст, а камо ли да тачно схвате карактере, које представљају. — Одбор је учинио погодбу са господом Браницем и Племенчићем, а г. Л. Телечки и господија Телечка иступише из нашега глумачкога друштва.

(Позориште у Бугару.) У Цариграду, где живе до сто хиљада Бугара, представљана је скоро бугарска историјска драма „Рајна“, од Д. П. Војникове. Пре тога даване су још ове драме: Криворазбрана цивилизација, комедија у 5 чинова од Војникова и — Невенка, драма из бугарске повести, по историјском роману Захарјева и Славејкова. — Има десетак година како Бугари почеше настајавати око драматске књижевности, преводећи (понајвише с француског језика) а писући и изворне драме; тако је Војников написао више историјских драма, као: Покрштење на Преславском двору, Рајна, Велислава, Крум. — Око позоришних представа труде се читаонице по варошима бугарским, угледајући се на Шумен (Шумлу), где се пре седам година почело први пут представљати бугарским језиком; сад пак чланови народних читаоница приказују драме и у Трнову, Ореховици, Рушчуку, Сливену и још другим неким варошима. Чист доходак од тих представа ставља се у читаоничке благајнице, или се даје као потпора ђачким друштвима бугарским.

(Драматично друштво у Јубљани) имало је своју главну скupштину 26. маја. Скупило се до 30 јубљанских чланова. Председник Грасели поздрави скupштину, наглашујући да могу бити задовољни с радом друштвеним минуле године. „При оснивачу нашега друштва, рече, нисмо се могли надати, да ће за 5 година постати такојако, и да ће бити такмац немачкоме позоришту, потребан чинилац, нашега друштвеног живота. Уздајмо се, да ће сјаком потпором са свих страна и у напредак снажно напредовати на започетом путу“. За тим секретар прочита извештај, из кога се види, да је друштво лане издало на свет 5 драма (три веће и две мање, у четири свеске — 19. до 22. — око 28 штампаних

табака); између којих је првом ценом обдарена изворна лирска оперета „Gorenski slavček“. Драме, којих је на расписану награду дошло 11, друштвени је одбор пресудио и послao о њима извештај земаљском одбору. — За драматичну учионицу стекла је особите заслуге родољубива госпа Шолмајерова, која се добродушно и бескорисно трудила око поучавања господица. — Представа је било свега 32. — Загребачко народно позориште позајмило је у два маха бесплатно гардеробу, и то за Степана Шубића, и Ђурана и Софију. — Гардероба и библиотека умножене су куповањем и поклонима. Библиотека има 122 словеначке драме у рукопису, 64 штампане, и 28 партитура од оперете и мелодрама. — Чланова броји драматско друштво 387, и то 2 почасна, 8 установника, 325 потпорних, и 52 представљача. Међу представљачима беше 10 плаћених, другима су даване награде; без награде играло је 10 чланова. — Новчане поноси добило је друштво од земаљског сabora 2400 фор. Чиновник банке „Славије“, Иван Хрибар, осигурао се код поменуте банке тако, да после смрти његове добије драматично друштво 500 фор. — Молбенице министарству просвете и краљској хранилици за потпору овога друштва нису имале повољног успеха.

КЊИЖЕВНОСТ.

У Новом Саду су изашле ове нове књиге:

Коме се не прашта. Роман за народ од Ђене Павловића. 17 табака. Цена само 80 новч.

Степски Лир. Приповетка Ивана Тургенјева. 8 табака. Стaje 40 новч.

Један обичан догађај. Роман од Ивана Гончара. С рускога превела Марија Лебедева. (Друго име: „Збирка одобраних превода.“) издаје „Преходница“ књига трећа). Књига је у две свеске, на 8-ини, свега 377 стр. (178 и 199), или 24 табака, а стоји само 1 фор.

У Панчеву је изашла: **Наша земља.** Читанка за народ. Свеска друга. По д-ру Стаму С. В. Поповић. — 13 табака. Цена само 50 новч.

У Београду су изашле ове књиге:

Теорија педагођије или основи науке о васпитању и настави, од Фр. Дитеса, превео Милорад П. Шаинчанин. Средња 8-ина, 264 стр. Стоји 7 гр. (70 нов.)

Земљомерство у границама ниже геодезије, од проф. Мих. Петковића. Вел. 8-ина, стр. 174 и XXXVIII. литограф. таблица. Цена 13 гр. (1 ф. 30 н.)

Инквизиција и њезине тајне. У трећој и четвртој свесци „Библиотеке за народ,“ која стоји б. гр. (60 нов.) за три месеца, 6 свезака.

Политични речник, написао Владимир Јовановић. Свеска Б. На свет издала главна књижарница српска Ј. Д. Лазаревића. Дело је награђено српским ученим друштвом. Стaje 10 гр. (1 фор.).

Да помогнемо, браћо, правој сиротињи нашој. Од дра Владана Ђорђевића. 8-ина, 3 табака. Цена 1 грош (10 новч.).

Нил Попов као назови-историк српски, или одговор Ђ. Д. Џенића на лажна потварања Н. Попова. Стaje 3 гроша (30 новч.).

Чичиковљеви догађаји или мртве душе, роман Николе В. Гогоља (друго име: „Забавна библиотека“). Прва и друга свеска. Стaje свака по 6 гр. (60 н.).

У Загребу је изашао:

Rad jugoslavenske akademije, knjiga XVIII. 8-ина, 258 страна. Цена 1 фор. 25 новч. Садржај: 1. Ждраловнице (Geraniaceae), од д-ра Ј. К. Шлосера; 2. Полисти или Пољани, од В. А. Маћејовскога; 3. Хрвати након бана Бериславића до муњачке битке, од М. Месића; 4. Књижевне обзнате: а) Биографија Ђурђа Крижанића, коју је написао П. Бесонов, од д-ра В. Јагића; б) Рукописи који се тичу јужно-словенске појвости у архивама средње и доње Италије, од д-ра Фр. Рачкога.

Pisani zakoni na slovenskom јugu. Библиографски нацрт д-ра В. Богишића. На свијет издала јужно-словенска академија. У Загребу 1872. Цена 1 фор. 25 новч.

У Загребу је изашла, трошком и трудом јужно-словенске академије: III-ћа књига од дела: Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. (Историјски споменици јужних Словена). Страна 451, цена 3 форинта. Листине је исписао из млетачких архива академик С. Љубић.

У загребачком „Viencu“ излази Карло Драчки, трагедија у 5 чинова, од Фр. Марковића.

У Русији су изашле ове књиге, које се наслаже тичу:

Као допуна дела „Россія и Сербія“ од Н. А. Попова, изашла је у Одесу књига: „Разборъ сочиненія Н. А. Попова: Россія и Сербія,“ од др. В. Богишића, с додатком неизданих исправа из хранионице рускога министарства иностраних послова.

Како је у новије доба обраћена пажња на до мађу радиност, особито код словенских народа, који се у тој струци одликују, вредно је поменути дело које је почело излазити у Петрограду под именом: „Русский народный орнаментъ, отдељъ первый: шитье, ткање, кружева. Изданіе общества поощренія художниковъ, съ объяснительнымъ текстомъ В. Спасова.“ Ово је дело налик на оно, које почеше издавати Фр. Лай и Фрид. Фишбах о нашим

украсима. Поређење јужно-словенских украса с рускима било би врло занимљиво и поучно.

ПРОСВЕТА.

Словен. друштво св. Мохора, за народну просвету, има ове године 1800 чланова. Прошлога месеца имао је одбор састанак, на ком је одлучено, да се о друштвеним трошку изда: општа историја и дело о изумецима, налик на немачко „Das Buch der Erfindungen.“ За годину што иде расписује друштво награде, и то: 140 фор. за четири изворне приповетке, свака од по штампана табака; и 140 фор. за четири поучна списка, исте величине.

У Петрограду је 7. маја отворен дечији музеј у палати „солянога городка.“ У том се музеју могу деца очигледним начином упознати с главним производима радиности у различним облицима њихова обрађивања, са спавама, оруђем и т. д., по опису, који је у књизи: „Отвѣты на вопросы дѣтей изъ области техническихъ производствъ.“ Тако напредује Русија по примеру најнапреднијих држава!

УМЕТНОСТ.

Сликар на гласу Јарослав Чермак, ради сада за владику Јосифа Ђ. Штросмајера једну велику слику којој је предмет узет из прногорске историје. Чермак је, као што је познато, бавио се подуже у Црној гори и по српским земљама у турскоме царству, да се упозна с тамошњим народом и земљом. Из оних је крајева узео предмет за своју слику на гласу, по имениу „Butin de guerre (Herzegovine 1863)“ — ратни плен у Херцеговини 1863 — српкиње девојке које бапши-бозуци одводе у Једрене на пазар. Ту је слику купила краљевска галерија у Бриселу за 20.000 фор. — Друга је слика Чермакова, која се настиче, „Прногорки састанак (Rendez-vous d'une Monténégro).“ — Слика на којој сада ради умни Чех, биће заиста украс дивне галерије владичине, а с временом накит народнога музеја у Загребу.

Ф. Ладислав Тителбах, професор у варошкиј реалци новосадској, позива на претплату на лик дра Св. Милетића (дворез, највеће коло). Цена комаду 1 фор. Лик ће бити готов око половине мес. јуна.

ИЗУМЕТАК.

(Љубомир Клерић), мерач у Београду, издао је брошуру под именом: „Нова патрона за распрашивање руда и нов начин пуњења,“ у којој опишује тај свој изуметак. Он се њиме бавио врло дуго теоријски, а већ је осам месеца како се бави практичним радом по немачким рудницима. Београдски лист „Јединство“ вели о том: „На тај начин Клерић је учинио врло много за рударство, особиту

пак заслугу имаће његова патрона при рудницима каменог угља, а нада је, да ће се и при прокопавању тунела моћи употребити.

СВЕТКОВИНА.

У Русији су научили прославити 25-тогодишњицу књижевне радње славног белетристе И. С. Тургењева, којега првенци „Записки охотника“ изађоше пре четврт столећа. Он сада, писмом од 3. маја из Париза, захваљује што га се сећају, па додаје: „ја сам већ и онако сувише награђен са сећајем онога дела читалачке публике, која моју радњу не држи за бескорисну.“ Срећни књижевници који се својим читаоцима тако могу похвалити!

СИТНИЦЕ.

(Надгробни натпис.) На гробљу Монмартур у Паризу златни се од скора овај надгробни натпис: „Овде почива Јосиф К. Он беше на земљи мајстор што плете чарапе, данас пева похвалне песме милостивом богу, који је његову радњу потноматао, и ишчекује својих 8 момака радника.“

(Политика и вера.) У једној вароши државе Арканас беше неколико дана изостала пошта. Тамошње новине нађоше се у великој неприлици, јер престаше долазити новости. Оне донесене о томе ову белешку: „Ако још који дан потраје ова одвојеност од спољашњег света, то ћемо друге недеље доносити изводе из библије, материју за читање, која је већини наших читалаца још непозната.“

(Силна папуча.) Енглеске новине што излазе у Цариграду „Levant Times“ доносе вест, која ће занимати сваког мухамедовски свет. Неки дервиш у Диабекиру, потомак пророка Мухамеда, имаћше једну папучу силнога праоца свога. Султан дочув за то нареди, да дервиш ту папучу донесе одмах у Цариград, јер је такој светињи право место у староме сарају (двору). Ту ће предрагоџена моћ изложена бити три дана, да је се верни нагледају и наштују.

(Освещтани магарац.) Сијамскога краља Лаку пробуди једном магареће њакање и то га подсети да се чува од непријатеља, који се спремаше да га нападне. Из захвалности што се спасао заповеди владар верним, да у напредак магарца сматрају као освещтану животињу и да име магарчево буде особито одликовање и за људе. Кад на скоро затим дође посланик из Хине на сијамски двор, представи га министар овако: „Великоможни Лаку, владаоче верних и василнога света, краљу велих слонова и чувару светога зуба! Дошла је из Хине једна велика магарчина и жели да ступи пред лице твога височанства.“

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

„ЗБОРНИК БЕОГРАДСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА.“

Под овим насловом наумио сам редом штампати позоришна дела, која се на београдској позорници представљају.

Овим послом желим користити нашој драматској књижевности, која је оскудна у печатаним позоришним делима; нашој публици, која би желела и читати оно, што је на позорници видела; представљачком нашем особљу, коме је лакше упознati се свакоме и са својом улогом и са целином позоришног дела из печатане књиге, него из погрешно преписаних улога или из шаптачевог рукописа, који се само појединима, и то врло ретко и само на кратко време може издавати; најпосле и осталим нашим позориштима и добровољачким дружинама, ако би што из исте збирке хтели представљати.

Издање ће ово излазити тако, да ће у њему бити и изворна дела и преводи. Свако позоришно дело чиниће за себе једну свеску. Свеске ће се означавати бројевима, изворна дела за се, а преводи за се.

Чим која свеска готова буде, одма ће се у новинама објавити. Свака свеска и од изворних дела, и од превода моби ће се купити засебице, ценом, која ће се на корицама означити.

Сваки пет свезака од преведених дела чиниће за себе једну књигу, у којој ће бити око тридесет печатаних табака на малој осмини. На сваку књигу од пет свезака припадаће се претплата са двадесет троша чарш., или са два форинта аустр. средн. у банкама.

На изворна дела отвораће се претплата за сваку свеску засебице.

Свако дело, пре него што у штампу јде, биће брижљиво прегледано, превод још један пут са својим оригиналом сравњен, и примећене погрешке поправљене. На крају свеске биће стављене све нужне примедбе, које се на представу истог дела односе као н. пр. одело, декорације, намештај, реквизити и т. д. а где буде нужно скраћивање каквог дужег комада, назначиће се и то, како је на овдашњој позорници скраћено. Где буде песама у тексту, додаће се по могућству и арије. Особита ће се брига водити, да штампарски погрешака не буде.

Како за себе при овом послу не тражим никакве користи, него сав доходак иде у корист овдашњег пензионог позоришног фонда: то се не устручавам поштovanе супружнице срдачно замолити, да ме у овом подuzeћу својски потпомогну.

Из истог узрока принуђен сам у једно изјавити, да не могу никакве вересије примати, нити књиге у комисију давати, нити икome скupљачу или књижару више од 10% уступити. Који пет или више предбројника скupи, може од скupљених новаца 10% за свој труд задржати.

Претплата на прву књигу (свеска 1—5.) превода прима се до 1. августа ове год., и шиље се потписаноме, или на управу народнога позоришта.

У Београду 15. маја 1872. године.

Јован Ђорђевић,
драматург нар. позор.

НА ЗНАЊЕ.

По одлуци управнога одбора позоришног, лист „Позориште“ излазиће од сад два пута месечно, на целом табаку, са спуштеном ценом: за Нови Сад 30 новч., а за уписнике на страни по 40 новч. месечно.

Претплата се прима на један месец или на више, како је коме угодније.

На зиму, кад се позоришно друштво врати у Нови Сад, лист ће опет излазити сваке представе.

Уредништво.